

"On neferin idaresi bir kumandana verilse daha kolay olması,.. " gibi ifadelerde aklın eli kolu bağlanıyor. Aynı birinin ellerini bağlayıp meyve bahçesinin içine bırakmak gibi. Daha çok hislerle zevkedilecek ifadelere benziyorlar. Bilgi verir misiniz?

Tam aksine, bu gibi misaller ve temsiller aklın kavramakta zorlandığı soyut hakikatleri, somut hale getirip, aklın anlamasına yardımcı olmak içindir. Sizin beyan ettiğiniz hal, müzakere ve mütalaa eksikliğinden kaynaklanıyor. Yani bu gibi derin ve soyut hakikatleri anlamak için, birikim ve tecrübesi olan ağabeyler ile mütalaa etmeniz, sizin için daha isabetli ve kolay olur.

Risale-i Nurların üslubuna alışkın olmayan ya da yüzeysel bir şekilde meşgul olup da bugüne kadar tahkik ve tetkike fırsat bulamayanlar için, ilk etapta bu gibi konuları anlamak zor gelebilir. Ama tahkik ve tetkik ehli kardeşler ile bu konular mütalaa olunur ve üsluba alışılır ise pek de zor olmayıp, aksine çok tatlı ve kolay hakikatlerdir.

Temsil ve hikayenin anlatımdaki en büyük misyon ve gayesi, soyut olan manayı somut hale getirmek, derin olan manayı yüzeyle çıkarmak, dağınık hakikatleri bir noktada toplamak, uzaktaki bir manayı yakınlaştırmak içindir. Zira insanların büyük bir kısmının zihin ve idrak dünyası, gayet somut, yüzeysel ve toplayıcılıktan uzaktır. Bu sebeple hatibin derin, soyut, uzak ve dağınık hakikatleri temsil ve hikaye yardımı ile yüzeysel, somut, toplanmış ve yakınlaştırılmış bir şekle getirmesi bir ihtiyaçtır.

İşte Kur'an'ın ve onu taklid eden Risale-i Nurların çokça ve mebzul bir şekilde, temsil ve hikaye metoduna baş vurması, bu sebeptedir. Zira Kur'an'ın muhatap kitlesinin ekserisi avam ve basit anlayışlı insanlardan oluşuyor. Hal böyle olunca, Kur'an avam kitlesini eğitmek ve öğretmek için, onların duygu ve fikir alemine temsil ve hikayeler ile tenezzül ediyor, onların fikir ve hissiyatlarını okşayan ve tahrik eden misaller getiriyor.

Nasıl maddi alemde uzaktaki bir cisim çıplak gözle göremediğimiz için, yakınlaştırmak için dürbün kullanırız, soyut mana ve olguları bulabilmek için, üstüne somut simge ve semboller koyarız, derin ve ince şeyleri görebilmek için mikroskobu müracaat ederiz, dağınık ışıkları toplamak için mercekle kullanırız. Aynı şekilde manalar ve maneviyat alemindeki ince, derin, uzak, dağınık ve soyut manaları anlamak ve görebilmek için, maddi alemdeki mercekle, mikroskop, dürbün, sembol gibi şeylere benzeyen bu temsil ve hikaye anlatım metodlarını kullanmak gerekiyor. İşte Kur'an ve onun mühim talebesi olan Bediüzzaman Hazretlerinin eserlerinde, temsil ve hikayeleri bolca ve kesretle kullanmaları, bu ince sırdan ileri geliyor.

"On askeri bir komutan idare ederse bu kolay olur, ama bir askerin idaresi on komutana verilirse bu çok zor olur." Bu temsil kainatın tedbir ve idaresi tek olan Allah'a verilirse nihayetsiz kolay olur, çok olan sebeplere ve tabiata verilir ise nihayetsiz bir zorluğa ve imkansızlığa işaret etmek ve bu manayı akla yaklaştırmak içindir. Hissiyatın aksine bu gibi konu ve temsillerde akıl galiptir.